

JAK MOHOU SPOLUPRACOVAT AKADEMICKÁ PRACOVISTĚ SE ZŘIZOVATELEM S CÍLEM PŘÍSPĚT K ROZVOJI ŠKOL V MĚSTSKÉ ČÁSTI: PŘÍPADOVÁ STUDIE BRNO-STŘED

HOW ACADEMIC DEPARTMENTS CAN COOPERATE WITH THE MUNICIPALITY TO CONTRIBUTE TO THE PROCES OF SCHOOLS DEVELOPMENT: THE CASE STUDY BRNO-CENTER

Tomáš Kohoutek¹, Josef Lukas¹, Jan Mareš¹, Stanislav Ježek²

¹ Katedra psychologie, Pedagogická fakulta MUNI, Brno

² Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií, MUNI, Brno

Abstrakt

Příspěvek představuje další pilotní ověření metodiky zaměřené na mapování klimatu základních v městské části Brno-Střed. Vlastní metodika vznikla na adaptaci anket z nástrojů projektu Cesta ke kvalitě, požadavků zástupce zřizovatele a ředitelů škol ve třech jazykových mutacích.

Záměrem je šetření opakovat a doplňovat tak informace, které má zřizovatel k dispozici o názory žáků, rodičů, zaměstnanců i ředitelů škol.

Vlastnímu sběru dat předcházely rozhovory se zástupci zřizovatele, diskuse s řediteli a pilotáž nástrojů v říjnu 2023 a květnu 2024 v městské části Brno-Sever. Sběr dat po úpravě dotazníků aktuálně probíhá na 11 základních v podobě online šetření v systému Qualtrics a částečně i v tištěné verzi, předběžná zpráva v podobě komentovaných deskriptivních statistik bude zřizovateli k dispozici v říjnu 2025 (analogicky pilotnímu šetření v městské části Brno-Sever v roce 2024) šetření uzavřou hloubkové rozhovory s řediteli o výsledcích šetření v jejich škole.

Klíčová slova: *evaluace škol, případová studie, dotazníkové šetření, spolupráce univerzity a městské části*

Abstract

This paper presents a pilot test of a methodology aimed at mapping the climate of primary and kindergarten schools in the Brno-North district. The methods were developed by adapting surveys from the tools of the Path to Quality

project, requirements of the founder's representative and school principals in three languages.

The intention is to repeat the survey and to supplement the information available to the founder with the opinions of pupils, parents, staff and school principals.

The actual data collection was preceded by interviews with representatives of the municipality, discussions with head teachers and piloting of the instruments in October 2023 and May 2024 in the Brno-North district. Data collection after questionnaire modification is currently underway in 11 primary schools in the form of an online survey in Qualtrics and partly in a printed version, a preliminary report in the form of annotated descriptive statistics will be available to the founder in October 2025 (analogous to the pilot survey in the Brno-North district in 2024).

Keywords: *evaluation of schools, case study, questionnaire survey, cooperation between the university and the municipality*

1 ÚVOD

Jedno z témat, které se aktuálně v ČR řeší je řízení škol jejich zřizovateli. V příspěvku představujeme zkušenosti se sdílením expertízy akademických pracovišť, zřizovatele a škol v městské části s cílem přispět k jejich rozvoji prostřednictvím zpětné vazby od zaměstnanců, žáků i rodičů.

2 TEORIE

Myšlenka propojit kapacity akademických pracovišť a zřizovatelů není nová (srv. např. Nilsson, 2008). Prakticky přináší jak možnost reagovat na specifické lokální podmínky (např. Nováková & Habiňáková, 2023) a zároveň vhodně doplňovat silné i slabé stránky spolupracujících institucí (Ødegaard & Gunnulfsen, 2023). Náš příspěvek představuje spolupráci dvou akademických pracovišť MUNI a městské části a ji zřizovaných škol.

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Jedná se o případovou studii, která zahrnuje proces tvorby a interpretace dat smíšeného výzkumného designu. Prezentované výsledky tedy jsou produktem spolupráce mezi zřizovatelem, akademickými pracovníky a základními školami v městské části Brno-střed. Byla realizována jednání mezi týmem a zřizovatelem, dva skupinové pohovory s řediteli, pilotáž nástrojů, dotazníková šetření a hloubkové rozhovory s řediteli. Dotazníky (adaptace Kohoutek, Mareš, 2012a, b,c) byly předkládány ve třech jazykových mutacích (česká, ukrajinská, anglická) žákům (25 položek), rodičům (26 položek), učitelům (30 položek) a nepedagogickým pracovníkům (15 položek). Dotazníky byly většinou předkládány v systému Qaltrics, dle potřeb škol ale i v papírové verzi. Žáci dotazníky vyplňovali ve školách, ostatní skupiny dle uvážení – často v návaznosti na třídní schůzky.

4 VÝSLEDKY/OČEKÁVÁNÉ VÝSLEDKY

Vlastním produktem je aktualizovaná a pilotovaná verze anket pro žáky rodiče a učitele. A to ve dvou jazykových mutacích navíc. Vlastní data byla zpracovávána na velmi bazální úrovni, tj. deskriptivně na úrovni škol. Zřizovatel má k dispozici souhrnnou zprávu a pro potřeby rozhovorů s řediteli vznikly dvě dílčí zprávy (kompletní a agregované výsledky s komentářem). Analýzy rozhovorů s řediteli nejdou v době podání příspěvku k dispozici, ale nemáme k šetření negativní zpětnou vazbu. Způsob zpracování dat a jejich prezentace ve zprávě je z pohledu zřizovatele dostatečně informativní a dobře doplňuje data za jiných zdrojů.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Nastavený způsob spolupráce je nosný. Spolupráce univerzity a municipalit je přínosná pro všechny zapojené subjekty. Pro rutinní opakování již nebude potřeba takové úsilí (i.e. adaptace metod). Z pohledu škol přináší i ekonomické výhody v porovnání s komerčně dostupnými nástroji k autoevaluaci a evaluaci škol. V aktuálním sběru řešíme další výzvy jako snížení pracnosti – vyšší míry automatizace procedury a také zapojení většího počtu studujících univerzity,

což by mohlo pomoci i tematicky rozšířit spektrum nabízených metod i rychleji reagovat na aktuální problémy (srv. Nováková & Habiňáková, 2023).

PODĚKOVÁNÍ

Městské části Brno-sever a místostarostovi Mgr. Martinu Glogarovi za spolupráci a podporu při realizaci společného pilotního projektu, zástupcům městské části Brno-střed za důvěru a podporu a všem účastníkům šetření za otevřenost a spolupráci.

6 LITERATURA

- Kohoutek, T. & Mareš, J. (2012a). *Anketa pro učitele. Anketa škle na míru*. Praha: NÚV.
- Kohoutek, T. & Mareš, J. (2012 b). *Anketa pro rodiče. Anketa škle na míru*. Praha: NÚV.
- Kohoutek, T. & Mareš, J. (2012c). *Anketa pro žáky. Anketa škle na míru*. Praha: NÚV.
- Nilsson, M. E. (2008). University–school collaboration based on complementary needs. *Journal of Educational Change*, 9(4), 349–356.
- Nováková, E., & Habiňáková, R. (2023). Teorie a praxe prevence v komunitě–přehled zahraničních zkušeností s implementací strategií komunitního přístupu v prevenci rizikového chování a podpory duševního zdraví dětí a dospívajících. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi*, 6(3), 152–162.
- Ødegaard, K. L., & Gunnulfsen, A. E. (2023). Policy pressure on partnerships: intentions, expectations and legitimisation of Norwegian educational reform policy. *Journal of Educational Administration and History*, 1–21.